

Αθήνα, 2 Απριλίου 2026
Α.Π.: 1632

Παγκόσμια Ημέρα Μνημείων 18 Απριλίου 2026

«Επείγουσα πρόληψη των καταστροφών για τη ζώσα κληρονομιά, σε περιβάλλον συγκρούσεων και καταστροφών».

Η 18η Απριλίου κάθε χρόνου εορτάζεται ως Παγκόσμια Ημέρα Μνημείων και Τοποθεσιών, όπως ορίζεται από το ψήφισμα της UNESCO, της 22ης Γενικής Συνέλευσης του 1983 – ψήφισμα που απαντούσε σε πρωτοβουλία του Διεθνούς Συμβουλίου Μνημείων και Τοποθεσιών, ICOMOS (International Council of Monuments and Sites).

Βασικός στόχος του εορτασμού είναι η ευαισθητοποίηση και συμμετοχή του κοινού στην προστασία και διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ακολουθώντας έναν κοινό θεματικό άξονα εορτασμού, διαφορετικό κάθε χρόνο, όπως προτείνεται από το ICOMOS. Το αντικείμενο αναφοράς εμπνέεται συνήθως από την πολιτιστική ή και κοινωνική επικαιρότητα και προβάλλεται σε εθνικό επίπεδο με την οργάνωση δράσεων, αναλόγως του πολιτιστικού αποθέματος κάθε χώρας.

Το θέμα που επιλέχθηκε για το έτος 2026 ορίζεται ως **“Emergency Response for Living Heritage in contexts of Conflicts and Disasters”** – **«Επείγουσα πρόληψη των καταστροφών για τη ζώσα κληρονομιά σε περιβάλλον συγκρούσεων και καταστροφών».**

Στο πλαίσιο του έργου του, το ICOMOS θεωρεί ότι η **«ζώσα κληρονομιά» περιλαμβάνει όλες τις διαστάσεις της πολιτιστικής κληρονομιάς – την υλική, την άυλη και τη φυσική**. Επιπλέον, επιθυμεί να αναφερθεί στις διαδικασίες εκείνες μέσα από τις οποίες οι επιστημονικές και επαγγελματικές προσεγγίσεις του τομέα της κληρονομιάς, οι κοινότητες, οι φορείς και οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων, σε όλα τα επίπεδα, είναι δυνατόν να ανταποκριθούν καλύτερα στις καταστροφές και τις συγκρούσεις που πλήττουν τη ζωντανή κληρονομιά. Τι ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν συλλογικά, όλοι οι προηγούμενοι παράγοντες και τι χρειάζονται για να αποβούν αποτελεσματικοί στο έργο αυτό;

Επιμένοντας στο προηγούμενο κεντρικό θέμα αναφοράς, της εφετινής Παγκόσμιας Ημέρας Μνημείων και Τοποθεσιών, ας τονιστεί πως αν η προστασία της μνήμης, κύριο μέλημα της ιστορικής και αρχαιολογικής προσπάθειας, παραπέμπει στην υλική αποκάλυψη και υποστήριξη των μνημείων, όμοια **υποχρεωμένη είναι να διατηρήσει το εύρος, την ποιότητα και, το δυσκολότερο, τη διαχρονική εγκυρότητα της άυλης πολιτισμικής και πολιτιστικής κληρονομιάς – του άυλου μνημονικού πεδίου, χωρίς το οποίο η υλική αναγνώριση των μνημείων θα κατέρρευε.**

Την εχθρότητα του χρόνου υποχρεώνεται, πάντα, να αντιμετωπίσει η ανθρώπινη ατομική ή κοινωνική μνήμη, απαντώντας στη διαρκή φυσική φθορά. Στη φθορά η οποία, ας εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας σε πρόσφατα γεγονότα, επιβαρύνεται διαρκώς και στη χώρα μας από την ένταση καταστροφικών φυσικών φαινομένων. Σε ανάλογα καταστροφικά φυσικά φαινόμενα και στην απαίτηση προστασίας των μνημείων από αυτά, είναι σημαντικό να αναφερθεί η Παγκόσμια Ημέρα Μνημείων και Τοποθεσιών αυτού του έτους. Αλλά ακόμη ουσιαστικότερη είναι, θεωρούμε, η υποστήριξη του άυλου πεδίου γνώσης και αναγνώρισης της ιστορικής σημασίας των μνημείων, σε κοινωνίες των οποίων η σύσταση και η παλαιότερη

συγκρότηση

παιδείας ρηγματώνεται διαρκώς, ευνοώντας την αθέλητη ή και ηθελημένη καταστροφή. Με την έννοια αυτή, μέριμνα της συγκροτημένης πολιτείας δεν θα έπρεπε να θεωρείται απλά η σωτηρία των αρχαίων ερειπίων, αλλά η ανασύνταξη της «ερειπιώδους» μνήμης, ιδιαίτερα σε περιοχές πολυεθνотικής πληθυσμιακής συγκρότησης, όπως αυτές που χαρακτηρίζουν τη συντριπτική πλειονότητα των σύγχρονων κρατών.

Μήπως, ως θέσουμε μια καταληκτική ρητορική ερώτηση, η ουσιαστικότερη παρέμβαση σωτηρίας των μνημείων δεν αφορά στην προφανή υποχρέωση της υλικής τους υποστήριξης, αλλά στην ενίσχυση της άυλης κληρονομιάς, που η βεβαιότητά της θα εξασφαλίσει την ισχυρότερη στήριξή τους;

Για την Εθνική Επιτροπή του Ελληνικού Τμήματος ICOMOS

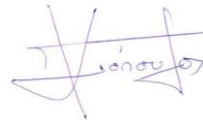
Η Πρόεδρος
Γραμματέας

Σοφία Αυγερινού-Κολώνια

Ο Γενικός

Ιωάννης Πανόπουλος